

ที่ กษ ๑๐๐๒/ จ ๕๓๓

ถึง สำนักทุกสำนัก กองทุกกอง สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตทุกเขต
สำนักงานเกษตรจังหวัดทุกจังหวัด สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร และศูนย์ทุกศูนย์

กรมส่งเสริมการเกษตร ขอส่งสำเนาบทความย่อของนางอรสา ดิสถาพร ผู้อำนวยการสำนัก
(ผู้อำนวยการเฉพาะด้าน (วิชาการเกษตร)) ตำแหน่งเลขที่ ๑๐๘๘ สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร
ซึ่งขอประเมินบุคคลเพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งดำรงตำแหน่งนักวิชาการเกษตรทรงคุณวุฒิ (ผู้ทรงคุณวุฒิด้านพัฒนา
ระบบการผลิตสินค้าเกษตร) กรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน ๓ เรื่อง คือ

๑. การพัฒนาระบบจัดการการผลิตพริกเชิงธุรกิจ
๒. สถานภาพอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์พืชของประเทศไทย
๓. การบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่สำคัญในพื้นที่เกษตรเศรษฐกิจ : มันสำปะหลัง

มาเพื่อแจ้งเวียนหน่วยงานในสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตร ก่อนการประเมินบุคคลและผลงานเป็นเวลา ๑๕ วัน
โดยนับตั้งแต่วันที่ระบุในหนังสือแจ้งเวียน และหากไม่มีบุคคลใดคัดค้านตามระยะเวลาที่กำหนดจะถือว่าเป็น
เป็นผลงานที่แท้จริงของผู้ขอรับการประเมิน ตามที่แนบมาพร้อมนี้ จำนวน ๑ ฉบับ

กองการเจ้าหน้าที่

โทร. ๐ ๒๕๓๙ ๙๕๒๐

E-mail : person20@doae.go.th

การวิจัย

เรื่อง การพัฒนาระบบจัดการการผลิตพริกเชิงธุรกิจ

นางอรสา ดิสถาพร และนางสาวจิราภา จอมไธสง

สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบจัดการการผลิตพริกเชิงธุรกิจ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสถานการณ์การผลิต การตลาด และการแปรรูปพริก ความเผ็ดของพริกที่ปลูกเป็นพันธุ์การค้าสำหรับกรบริโภคในรูปปริมาณ Total Capsacinoids และ คำนวณเป็น Scoville Heat Units รวมทั้งแนวทางการจัดการการผลิตพริกเพื่อเพิ่มมูลค่าทางการตลาด โดยการใช้ข้อมูลทุติยภูมิที่รวบรวมจากเอกสารต่างๆ ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ข้อมูลปฐมภูมิจากการสอบถามเกษตรกร และเก็บตัวอย่างพริกจากเกษตรกร จำนวน 186 ราย เพื่อนำมาวิเคราะห์หาปริมาณความเผ็ด ใน 21 จังหวัดได้แก่ ชัยภูมิ นครราชสีมา นครศรีธรรมราช เชียงใหม่ เพชรบุรี แพร่ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ตราด จันทบุรี เชียงราย ระยอง ตรัง พัทลุง สุพรรณบุรี แม่ฮ่องสอน ตาก ขอนแก่น เลย กาญจนบุรี อุตรดิตถ์ และน่าน และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ระยะเวลาการวิจัยในเดือนพฤศจิกายน 2555 – พฤษภาคม 2557

ผลการวิจัยพบว่าประเทศไทยปลูกพริกได้ทุกภาค และตลอดทั้งปี มีหลากหลายพันธุ์ โดยแบ่งประเภทของพริกที่ปลูก คือ 1) พริกขี้หนูผลใหญ่ 2) พริกขี้หนูผลเล็ก 3) พริกใหญ่ 4) พริกหยวก 5) พริกหวาน อุตสาหกรรมพริกของประเทศไทยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) พริกสด ใช้บริโภคภายในประเทศ และส่งออกโดยควบคุมการใช้สารเคมีให้ปลอดภัย 2) พริกแห้ง/ป่นบริโภคภายในประเทศ ส่งออก ใช้ในโรงงานน้ำพริก และใช้ในโรงงานเป็นเครื่องปรุงระบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป 3) พริกแปรรูป ใช้ในอุตสาหกรรมอาหาร และผลิตภัณฑ์ยาและเครื่องสำอาง

การวิเคราะห์ปริมาณความเผ็ดของพริก พบว่าพันธุ์พริกที่เกษตรกรมีการปลูกมาก จำนวน 36 พันธุ์ โดยพันธุ์ที่เกษตรกรปลูกมากที่สุดคือพันธุ์ซูปเปอร์ฮอท พันธุ์พริกที่มีปริมาณความเผ็ดสูงที่สุดคือพันธุ์เตี้ยไก่ และน้อยที่สุดคือพันธุ์หยกสยาม สามารถแบ่งกลุ่มพริกตามระดับความเผ็ดตามมาตรฐาน Codex ได้พริกจำนวน 27 พันธุ์ อยู่ที่ระดับความเผ็ดมาก (20,000 – 100,000 SHU) และที่เหลืออีก 9 พันธุ์ มีความเผ็ดอยู่ที่ระดับปานกลาง (2,000 – 19,999 SHU)

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างความเผ็ด และตัวแปรอิสระ พบว่า พันธุ์ สถานที่ปลูก เดือนที่ปลูก และค่าความเป็นกรด-ด่าง ของดิน มีความสัมพันธ์กับความเผ็ดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นระบบ การจัดการการผลิตพริกเชิงธุรกิจ เพื่อให้การผลิตพริกมีปริมาณความเผ็ดอยู่ในระดับที่ตรงตามความต้องการของตลาดนั้น ต้องจัดการตั้งแต่ผู้ผลิตถึงผู้บริโภค ด้านการผลิตหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องของการผลิตและการตลาด การรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อผลิตได้ในปริมาณที่เพียงพอกับความต้องการของตลาด และเพิ่มความสามารถในการบริหารจัดการให้เพิ่มประสิทธิภาพ และลดต้นทุนการผลิต เกษตรกรต้องเลือกพันธุ์พริก เลือกสถานที่ ฤดูกาลปลูก และจัดการสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม ต้องผลิตแบบการผลิตที่ดีและเหมาะสม เพื่อที่จะผลิตพริกที่มีแคปไซซินสูง ได้คุณภาพมาตรฐาน

ตามความต้องการของตลาด ด้านการตลาดโรงงานแปรรูปต้องทำการเชื่อมโยงการผลิตการตลาดกับ
เกษตรกร มีการให้ข้อมูลในเรื่องราคา มาตรฐานที่ต้องการ

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้น

เป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....

(นางอรสา ดิสถาพร)

ได้รับการตรวจสอบแล้ว ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าว

ข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....

(นายไพรัช หวังดี)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร

การวิจัย

เรื่อง สถานภาพอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์พืชของประเทศไทย
นางอรสา ดิสภาพร และนายเกรียงศักดิ์ สุวรรณธราดล

สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร

บทคัดย่อ

การศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพการผลิต การใช้ การค้าเมล็ดพันธุ์ สถานภาพและความสามารถของอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ของประเทศไทย ที่จะเชื่อมต่อการพัฒนาธุรกิจและอุตสาหกรรมของประเทศไทย วิธีการศึกษาโดยการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิของข้อมูลการผลิต ปริมาณการผลิตเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกร หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ข้อมูลผู้ประกอบการผลิตและค้าเมล็ดพันธุ์ และรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบทความและเอกสารเผยแพร่ต่าง ๆ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์จากสถิติของค่ายอดรวม (Total) ค่าสูงสุด-ค่าต่ำสุด (Maximum - Minimum) และค่าเฉลี่ย (Mean) การคำนวณค่าร้อยละ (Percentage) และการอนุมานจากการสังเกต ผลการศึกษาพบว่า พื้นที่เพื่อการเกษตรกรรมของประเทศไทยมีทั้งหมด 131.78 ล้านไร่ จำแนกเป็นพื้นที่ของพืชไร่ ไม้ผลไม้อื่นต้น ผักและไม้ดอกไม้ประดับ จำนวน 65.45, 28.18, 28.14 และ 10.09 ล้านไร่ ตามลำดับ พืชซึ่งมีความสำคัญทางเศรษฐกิจและมีความสำคัญเกี่ยวกับการใช้เมล็ดพันธุ์หรือท่อนพันธุ์ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดไร่ ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ถั่วลิสง พืชผัก ข้าวโพดหวาน ถั่วเหลือง ผักสด ถั่วฝักยาว ปทุมมาและกระเจียว อ้อย มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และสับปะรดโรงงาน

เมล็ดพันธุ์พืชที่มีการผลิตมากที่สุดในประเทศไทย คือ ข้าว ซึ่งเกษตรกรผลิตเพื่อใช้ในประเทศ ประเทศไทยเป็นศูนย์การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด พืชตระกูลแตง ตระกูลพริก และมะเขือ ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ปริมาณความต้องการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวและพืชไร่ในประเทศมีมากกว่า ปีละ 1.092 ล้านตัน ความต้องการใช้เมล็ดพันธุ์พืชผักตระกูลต่าง ๆ ที่สำคัญ ได้แก่ กะหล่ำ แตง ถั่ว พริก มะเขือ ข้าวโพด ผักสด ผักชี รวมทั้งสิ้น 11,864 ตัน ความต้องการใช้ท่อนพันธุ์อ้อย 3 ล้านตัน ท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง 20 ล้านตัน และหน่อพันธุ์สับปะรด 4,640 ล้านหน่อ ในปี 2552 ประเทศไทยมีการนำเข้าเมล็ดพันธุ์ควบคุม รวมทั้งสิ้น 9,191 ตัน มูลค่า 1,077 ล้านบาท และมีการส่งออกเมล็ดพันธุ์ควบคุม ปริมาณ 15,605 ตัน มูลค่า 2,931 ล้านบาท เมล็ดพันธุ์ที่ส่งออกมากที่สุดคือ ข้าวโพดไร่ รองลงมา คือ พืชผักต่าง ๆ ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของธุรกิจการค้าเมล็ดพันธุ์ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในปี 2548-2552 มีผู้ประกอบการธุรกิจนำเข้าและส่งออกเมล็ดพันธุ์ 128 ราย ปัญหาในอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์พืช ได้แก่ ปัญหาด้านเชื้อพันธุกรรมที่จำเป็นสำหรับใช้ในการปรับปรุงพันธุ์พืช ขาดแคลนนักปรับปรุงพันธุ์พืชที่มีความรู้และประสิทธิภาพ เกษตรกรที่มีฝีมือและแรงงานหายาก ปัญหาการถูกละเมิดสิทธิของนักปรับปรุงพันธุ์พืช การขาดนโยบายที่ชัดเจนของภาครัฐ ในการนำเทคโนโลยีชีวภาพบางอย่าง ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพันธุ์พืชมาใช้

ข้อเสนอแนะที่ควรมีการดำเนินการ ได้แก่ ควรมีการสนับสนุนให้มีการวิจัย และพัฒนาเชื้อพันธุกรรมในพืชที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ การสร้างนักปรับปรุงพันธุ์พืชรุ่นใหม่ การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการสร้างหน่วยบริการตรวจสอบโรคและรับรองคุณภาพเมล็ดพันธุ์ การสำรวจและพัฒนาแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์

เพิ่มขึ้น ปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเมล็ดพันธุ์ และการคุ้มครองพันธุ์พืช และการกำหนดนโยบายให้ชัดเจนเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้น

เป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....

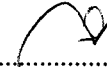

(นางอรสา ดิสถาพร)

ได้รับการตรวจสอบแล้ว ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าว

ข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....

(นายไพรัช หวังดี)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร

เอกสารวิชาการ
เรื่อง การบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่สำคัญในพื้นที่เกษตรเศรษฐกิจ : มันสำปะหลัง
นางอรสา ดิสถาพร

สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร

บทคัดย่อ

การผลิตมันสำปะหลังมีข้อจำกัดบางประการ เช่น การปลูกในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม ขาดการบำรุงรักษาคุณภาพของดิน ใช้พันธุ์ที่ไม่เหมาะสมกับพื้นที่ ท่อนพันธุ์มีการปนเปื้อนของโรคและแมลงเป็นต้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดให้มีเขตเกษตรเศรษฐกิจซึ่งจำแนกพื้นที่ที่มีการปลูกมันสำปะหลังออกเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม ในการผลิตมันสำปะหลังอยู่ในพื้นที่ 49 จังหวัด 448 อำเภอ 2,113 ตำบล พื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูงและปานกลางเป็นพื้นที่ที่ส่งเสริมการเพิ่มผลผลิต คุณภาพผลผลิต และมูลค่าเพิ่ม ส่วนพื้นที่ที่เหมาะสมเล็กน้อยและไม่เหมาะสม ปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญชนิดอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เปลี่ยนรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินไปทำการเลี้ยงปศุสัตว์ ประมงหรือพืชพลังงานหรือเปลี่ยนเป็นการทำการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง

การจัดการสินค้าเกษตรมันสำปะหลังในเขตเกษตรเศรษฐกิจสามารถทำได้โดยการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร ผ่านระบบ MRCF โดยมีเจ้าหน้าที่ต้นแบบและเกษตรกรปราดเป็เรื่องดำเนินการเผยแพร่พื้นที่ที่เหมาะสมต่อการปลูกมันสำปะหลังและวิธีการในการเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มคุณภาพสินค้าเกษตรรวมถึงการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ กรมส่งเสริมการเกษตรขึ้นทะเบียนเกษตรกร จัดตั้งศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรประจำอำเภอ ศูนย์ผลิตท่อนพันธุ์บริสุทธิ์ปลอดโรคและแมลง ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน การถอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมันสำปะหลังจากเกษตรกรปราดเป็เรื่องเพื่อนำไปเผยแพร่และเป็นแปลงต้นแบบ จัดทำเขตการผลิตมันสำปะหลังและจัดทำการผลิตมันสำปะหลังแปลงใหญ่ในพื้นที่เหมาะสมโดยมีผู้จัดการฟาร์ม

การบริหารจัดการสินค้ามันสำปะหลังในเขตเกษตรเศรษฐกิจสามารถดำเนินการเพิ่มเติมและปรับปรุงในหลายประเด็น ได้แก่ ควรประเมินสินค้าเกษตรที่สำคัญในพื้นที่เดียวกันเพื่อเป็นทางเลือก มีวิธีการแก้ไขปรับปรุงข้อจำกัดอยู่ในแผนที่เขตเกษตรเศรษฐกิจ พร้อมทั้งทะเบียนเกษตรกร การถอดองค์ความรู้จากเกษตรกรปราดเป็เรื่องควรมีการทดสอบในพื้นที่อื่นๆ ก่อนนำไปใช้ การนำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการผลิตมันสำปะหลังจะต้องมีการศึกษาผลตอบแทนทางเศรษฐกิจก่อนที่จะแนะนำเกษตรกร จัดให้มีเขตการผลิตมันสำปะหลังที่ประกอบด้วยการผลิตมันสำปะหลัง การผลิตผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง และการผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มเพื่อลดต้นทุนในการขนส่งและลดขั้นตอนในการบริหารจัดการ การปลูกมันสำปะหลังในแบบแปลงใหญ่ในพื้นที่ที่เหมาะสมจะต้องมีการวางแผนการผลิตและวางแผนการเก็บเกี่ยวไม่ให้ผลผลิตออกมากระจุกตัว นอกจากนี้ ราคาของมันสำปะหลังเป็นตัวควบคุมการผลิตมันสำปะหลังทั้งในด้านพื้นที่ปลูก ผลผลิตและคุณภาพของผลผลิต รวมไปถึงต้องคำนึงถึงเจ้าหน้าที่ต้นแบบหรือผู้จัดการฟาร์มที่ต้องรับผิดชอบต่อการลงทุนของเกษตรกรจำนวนมาก

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้น
เป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....
(นางอรสา ดิสถาพร)

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้น
เป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....
(นายไพรัช หวังดี)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร